

John Steinbeck • Pippin IV'ün Kısa Süren Saltanatı

The Short Reign of Pippin IV

© 1957 John Steinbeck; (renewed) 1985 Elaine Steinbeck,
John Steinbeck IV, Thom Steinbeck

Bu kitabın yayın hakları AnatoliaTif Telif Hakları Ajansı aracılığıyla
McIntosh & Otis, Inc.'den alınmıştır.

Bu kitabın çeviri hakkı Rasih Güran'ın temsilcisi
Onk Ajans Fikir ve Sanat Eserleri A.Ş.'den devralınmıştır.

İletişim Yayınları 3121 • Dünya Edebiyatı 288

ISBN-13: 978-975-05-3264-1

© 2022 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM

1. Baskı 2022, İstanbul

DİZİ YAYIN YÖNETMENİ Murat Belge

YAYINA HAZIRLAYAN Necdet Dümelli

KAPAK Suat Aysu

KAPAK RESMİ Seda Mit

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Büşra Bakan

BASKI Ayhan Matbaası • SERTİFİKA NO. 44871

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/31 Bağcılar 34218 İstanbul

Tel: 212.445 32 38 • Faks: 212.445 05 63

CİLT Güven Mücellit • SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları • SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

John Steinbeck

Pippin IV'ün
Kısa Süren Saltanatı

The Short Reign of Pippin IV

ÇEVİREN *Rasih Güran*

JOHN STEINBECK 27 Şubat 1902'de Salinas, Kaliforniya'da doğdu. Çocukluğunda, yaz tatillerinde Salinas civarındaki çiftliklerde çalıştı. Salinas Lisesi'nden mezun olduktan sonra 1920 ve 1926 yılları arasında Stanford Üniversitesi'nde İngiliz Edebiyatı bölümünde okudu fakat mezun olmadan okuldan ayrıldı. Uzun süre işçilik yaptı, turist rehberi olarak çalıştı. İlk kitabı *Altın Kupa* 1929'da yayımlandı. 1930'da Carol Henning'le evlendi. İlk kitabını *Cennet Çayırıları* (1932), *Al Midilli* (1933) ve *Bilinmeyen Bir Tanrıya* (1933) takip etti. Satış başarısı yakalayan ve kendisine ün kazandıran kitabı ise *Yukarı Mahalle* (1935) oldu. Bu yıllarda, Büyük Buhran ve çiftçileri zor durumda bırakan toz fırtınaları Steinbeck'in kitaplarında önemli bir yer tutmaya başladı. *Bitmeyen Kavga* (1936), *Fareler ve İnsanlar* (1937) ve *Gazap Üzümleri* (1939) eleştirmenler, okuyucular tarafından büyük bir ilgiyle karşılandı. *Gazap Üzümleri* 1940 Pulitzer Ödülü'ne ve Ulusal Kitap Ödülü'ne layık görüldü. Romanlarının yanı sıra *Krizantemler* (1937) ve *Uzun Vadi* (1938) adlı öyküleri yayımlandı. Bu dönemde biyolog Ed Ricketts'le kurduğu dostluk, Steinbeck'e kitap yazmak için maddi ve manevi desteği sağladı. 1941'de biyolog arkadaşına yardım etmek için Meksika'ya gitti ve bu seyahat, kitapları için önemli bir kaynak oldu. 30'lu yılların ikinci yarısında yakaladığı başarıyı, 1942'de yayımlanan *Ay Batarken*'le sürdürdü. Aynı yıl, Carol'la olan evliliği sona erdi ve Gwyndolyn Conger'la evlendi. İkinci Dünya Savaşı yıllarında savaş muhabirliği yaptı. Savaş sonrasında arka arkaya *Sardalye Sokağı* (1945), *Asiler Otobüsü* (1947), *İnci* (1947) adlı kitaplarını çıkardı. 1944 ve 1946'da iki oğlu oldu: Thomas Myles ve John. 1948'de Gwyndolyn'le boşandılar ve 1950'de Elaine Scott'la evlendi. *Çılgın Dünyadan Uzak* (1951), *Cennetin Doğusu* (1952), *Tatlı Perşembe* (1954), *Ben Bir Devrimciyim* (1954), *Pippin IV'ün Kısa Süren Saltanatı* (1957), *Bir Savaş Vardı* (1958), *Kayıplarımızın Kışı* (1961) yayımlandı. 1962'de Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazandı. Komite, yazarın "duygudaşlık yoluyla yarattığı mizah ve keskin bir toplumsal anlayışla bir araya getirdiği gerçekçi ve yaratıcı üslubu" nedeniyle bu ödülü verdiğini açıkladı. Ardından *Köpeğim Charley ile Amerika Yollarında* (1962) ve *Amerika ve Amerikalılar* (1966) yayımlandı. 1966'da, dedesinin de yaşadığı ve hayatını kaybettiği topraklara, İsrail'e seyahat etti. 1968'deki grip pandemisinde, New York'ta, 20 Aralık'ta kalp yetmezliğinden hayatını kaybetti.

Kız kardeşim Esther'e...

Paris'te Avenue de Marigny'nin Bir Numara'sı karanlık ve saygıdeğer görünümlü, dört köşe, büyük bir evdir. Bu büyük konak de Marigny'nin Avenue Gabriel'i kestiği köşededir ve Champs Elysées'den kısa bir blok uzaktadır. Fransa cumhurbaşkanının oturduğu Elysées Sarayı'nın bulunduğu caddenin de karşısına denk gelir. Bir Numara, bir taraftan, cam örtülü bir avluya dayanır; diğer tarafında bir zamanlar ahır ve arabacı odaları bulunan uzun ve dar bir bina vardır. Oyma mermer yemlikleri ve su tekneleriyle ilk kattaki zarif ahırlar hâlâ durmakta, fakat yukarıdaki üç zarif kat, evi Paris'in göbeğinde küçük ve zarif bir bina haline getirmektedir. İkinci katta, büyük cam kapılar iki binayı birbirine bağlayan avlunun camsız kısmına açılır.

Söylendiğine göre, arabalığı ile beraber, Aziz Jean Şövalyelerinin Paris karargâhı olarak yapılmış. Fakat buranın sahibi şimdi asil bir Fransız ailesidir ve halen bu binada oturmaktadır. Bu asil aile onarılmış arabalığını, avlunun kullanılmasını ve taraçaya çıkan katın yarısını Mösyö Pippin Arnulf Héristal ile karısı Marie ve kızı Clotilde'den ibaret ailesine yıl-

lardan beri kiralamış bulunuyordu. Mösyö Hérystal ahırını kiraldıktan kısa bir süre sonra asil ev sahibine başvurmuş, taraçada kendi çıktığı kısımda, yirmi santimetrelik aynalı bir teleskop standı kurmak üzere izin istemişti. Bu istek yerine getirilmiş ve sonradan Mösyö Hérystal kirasını zamanında verdiği için iki aile arasındaki münasebetler avludaki karşılaşma sıralarında verilen resmî selamlara inhisar etmişti. Tabii avlunun caddeye bakan kısmı kocaman demir parmaklıklarla çevriliydi. Mal sahibi ile Mösyö Hérystal'ın müşterek bir kapıcıları vardı. Ağırbaşlı bir taşralı olan kapıcı yıllardır Paris'te yaşadığı halde, bu şehre güvenmiyordu. Bundan başka Mösyö Hérystal göksel merakını geceleri ve sessizce icra ettiğinden, asil ev sahibi bakımından da herhangi bir şikâyet sebebi yoktu. Bununla beraber astronomi hırsı gürültü çıkarmaz diye diğer hırslardan daha sığ sanılmamalıdır.

Hérystal ailesinin geliri bir Fransız için, kendi cinsine göre, hemen hemen mükemmeldi denebilir. Bu gelir Loire'da bulunan Auxerre'in doğuya bakan yamaçlarından geliyordu. Burada asmalar sabah güneşinin lütfunu emiyorlar, ikinci güneşinin zehirlerinden uzak kalıyorlardı. Bütün lütuflar tarihli bir toprak ve üstün bir sıcaklıkla birleşince ilkbahardaki kır çiçekleri gibi kokan beyaz bir şarap çıkıyordu ortaya. Şarap gerçi pek iyi sevk edilemiyordu, ama buna da lüzum yoktu zaten, çünkü iştahlıları ta oraya kadar gelip içiyorlardı. Arsa küçük de olsa bir zamanların en iyi arsasıydı. Bundan başka bağlar sihirbaz denecek kadar ustalaşmış, kiralarını kuşaktan kuşağa muntazaman veren kiracılar tarafından bakılmış ve beslenmişti. Mösyö Hérystal'ın geliri, pek büyük denemezdi, ama devamlıydı ve onun Avenue de Marigny'nin Bir Numara'sındaki arabalıkta rahatça oturmasına; seçkin tiyatro eserlerini, konserleri ve baleleri izlemesine, iyi bir sosyal kulübe ve üç bilim insanı derneğine üye olmasına; ihtiyacı olduğu zaman kitap satın almasına ve Paris'in Sekizinci

Arondisman'ında sonsuz fezaayı saygıdeğer bir amatör olarak gözetlemesine imkân veriyordu.

Gerçekten, eğer Pippin Hérıstal en çok istediğı hayatı seçmiş olsaydı bu hayat 19... Şubat'ında geçirmekte olduğı hayattan pek az farklı olurdu. Elli dört yaşında, zarif, güzel ve bildiğı kadarıyla da sıhhatli bir adamdı. Yani şunu demek istiyorum: Sıhhati o kadar iyiydi ki sıhhatli olduğunun farkında bile değildi.

Karısı Marie yaşama bölgesini bilen ve orada kalan iyi bir eş ve iyi bir idareciydi. Canlı ve hoştu, ve başka şartlar altında çok güzel, küçük bir lokantanın barında yer almış olabildi. Kendi sınıfının birçok Fransız kadını gibi israf ve inkârı kızır, hele dinî akidelerden ayrılmayı semavi malzemenin israfı addederdi. Kocasına, onu anlamaya çalışmadan hayrandı. Ve ihtiraslı bir aşkın akıl sağlığını tehlikeye attığı evliliklerde bulunmayan türden bir arkadaşlığı vardı onunla. Ödevi, kendi gördüğü kadar, kocası ve kızı için güzel, temiz, ekonomik bir evi yürütmek, karaciğerine elinden geldiğı kadar ihtimam göstermek ve cennette kendisine ayrılmış olan malikânenin manevi taksitlerini ödemekti. Bu faaliyetler onun bütün zamanını ahyordu. Hissî taşkınlıklarını aşçı Rose'la zaman zaman yaptığı kavgalarda, şarap tüccarı ve bakkalla yaptığı devamlı savaşta harcıyordu. Bu adamlar dolandırıcı ve domuz, yılın bazı aylarında da, dağdan inme aylardı. Madamın en yakın arkadaşı ve belki de sırdaşı ileride kendisinden daha fazla bahsedeceğimiz, Rahibe Hyacinthe'ti.

Mösyö Hérıstal, Fransız oğlu Fransız'dı ve ayrıca yine Fransız'dı. Örneğın, Fransızca konuşmamanın bir günah olmadığına ve bir Fransız için öteki dilleri öğrenmenin iyi bir şey olacağına inanırdı. Almanca, İtalyanca ve İngilizce bilirdi. Progresif caza karşı bilgince bir ilgisi vardı ve *Punch* dergisindeki karikatürlere bayılırdı. İngilizlere hayrandı; gülle-

ri, atları ve belirli davranışların üzerinde durdukları ve bunlara karşı bir hırs besledikleri için...

“Bir İngiliz bir bombadır,” derdi, “fakat fitili gizli bir bomba...” Ve gözlemini şöyle aktarırdı: “Bir insanın İngilizler hakkında söyleyeceği herhangi bir fikir bir müddet sonra yanlış olmaya mahkûmdur.” Ve devam ederdi: “Amerikalılardan ne kadar farklı insanlar...”

Cole Porter’ı, Ludwig Bemelmans’ı bilir ve severdi ve birkaç yıl öncesine kadar Harmonica Rascals’ın yüzde altmışını tanırdı. Bir ara Louis Armstrong ile el sıkışmış ve ona “*Cher Maître Satchmo*”¹ diye hitap etmişti. Üstat buna “*You frogs ape me*,”² diye cevap vermişti.

Héristallerin ev eşyası iddiasız ve rahattı; iyi Fransız Pippin ile madamının yaşamayı arzuladıkları tatlı fakat hesaplı hayat için kâfi gelen aile gelirine göre dikkatle ayarlanmıştı. Mösyönün tek iddiası astronomi aletleri üzerindediydi. Bir amatörünkenden kuvvetli olan teleskopu, titreşimi önlemek ve gerekli stabilizasyonu elde etmek amacıyla ağır bir temel üzerine oturtulmuş ve dünyanın dönüşünün yarattığı etkiyi tazmin edecek mekanizmalarla donatılmıştı. Pippin’in gök fotoğraflarından bazıları *Match* dergisinde çıkmış ve tabii, 1951’de Elysées Kuyruklu Yıldızı ismi verilen kuyruklu yıldızın keşfi şerefi kendisine verilmişti. Kaliforniya’da Walter Haschi isminde bir Japon amatör de aynı zamanda yıldızı keşfetmiş ve aynı şerefi paylaşmıştı. Haschi ile Héristal hâlâ muntazaman mektuplaşırlar ve çektikleri fotoğraflar ile tekniklerini karşılaştırırlar.

Normal şartlar altında Pippin herhangi bir iyi ve uyanık vatandaş gibi günde dört gazete okurdu. Politik değildi, sadece hiçbir hükümete ve özellikle iktidardakilere güven-

1 (Fr.) Sevgili üstat Satchmo.

2 İngiliz dilinde, aşağılayıcı amaçla, Fransızlara “frogs” [kurbağalar] denmesine gönderme yapıyor.